

3. Ismertesse a szőlőtőke zöld részeit.

Kulcsszavak, fogalmak:

- Hajtás, hajtáscsúcs, vitorla
- Levél részei és szerepe a fotoszintézis során
- Virágzat alakja, típusa
- Hónajhajtás, kaccs
- Termés alakja

Szőlőtőke zöld részei

Hajtás: A hajtás az adott tenyészidőszakban képződött, zöld, leveles szár.

- termőhajtás
- ugarhajtás

Részei:

Vitorla a hajtás fiatal felső része, mely pásztorbot szerűen begömbül (nutál) a hasi oldal felé, ha a szőlő növekedésben van. Ennek oka a háti oldal erősebb növekedési üteme. Ha a növekedés lassú vagy le is állt, akkor az ív kisebb, illetve ki is egyenesedhet a hajtásvég.

Nodusz a szárat tagoló duzzadt szerv, melyen a szár oldalképletei (levél, rügy, fürt, kaccs) elhelyezkednek.

Internodium a szár két nodusz közötti szakasza. Normális esetben nem ágazik el, nincs rajta oldalképlet. [Dorziventrális](#) keresztmetszetű, tipikusan lián növényekre jellemző [szöveti szerkezetű](#).

Levél a hajtás mentén egysíkban, noduszonként felváltva a szembelevő oldalakon erednek.

Rügy: Rövidszártagú hajtáskezdemény. A hajtás noduszain mindig két rügy van egymás mellett. A hasi oldalhoz közelebbi a téli rügy, a háti oldalhoz közelebb levő pedig a nyári rügy.

Hónajhajtás (másod-, harmad- ... rendű hajtás) egy hajtás valamely nyári rügyéből ugyanabban a tenyészidőszakban keletkező hajtás. Az alsó internodiumai is fejlettek, nincsenek alapi rügyei. A rajta megjelenő termést másodtermésnek nevezzük.

Kaccs kapaszkodásra módosult, vékony, csavarodó hajtásrész. Eredete azonos a fürt eredetével: szimpodialis növekedésű tengelyrészlet vége.

Fürt: rajta [virág](#), majd [termés](#) található

Elsőrendű hajtás az a hajtás, amelyik világosrügyből képződött.

Másodrendű (harmad- ... rendű) **hajtás**: Hónaljajtás.

Fattýhajtás az a hajtás, amelyik rejtetrügyből képződött. Szerkezete megegyezik az elsőrendű hajtásával.

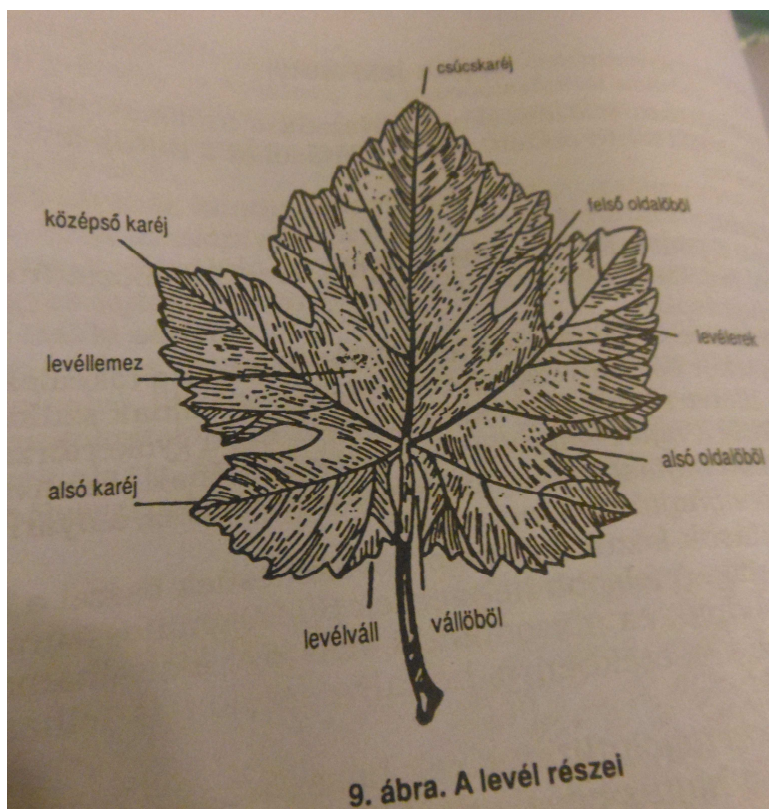
Termőhajtás az a hajtás melyen termés található.

Meddőhajtás a termést nem tartalmazó hajtás.

Ikerhajtások az egy rügyalapról eredő hajtások. Legalább az egyikük mellékrügyből képződik, esetleg az összes.

Vadhajtás: az alany gyökeréből eredő hajtás

Szőlőlevél részei és szerepe a fotoszintézisben

A hajtás minden csomójának oldalán felváltva, ellentétes állásban találjuk a leveleket.

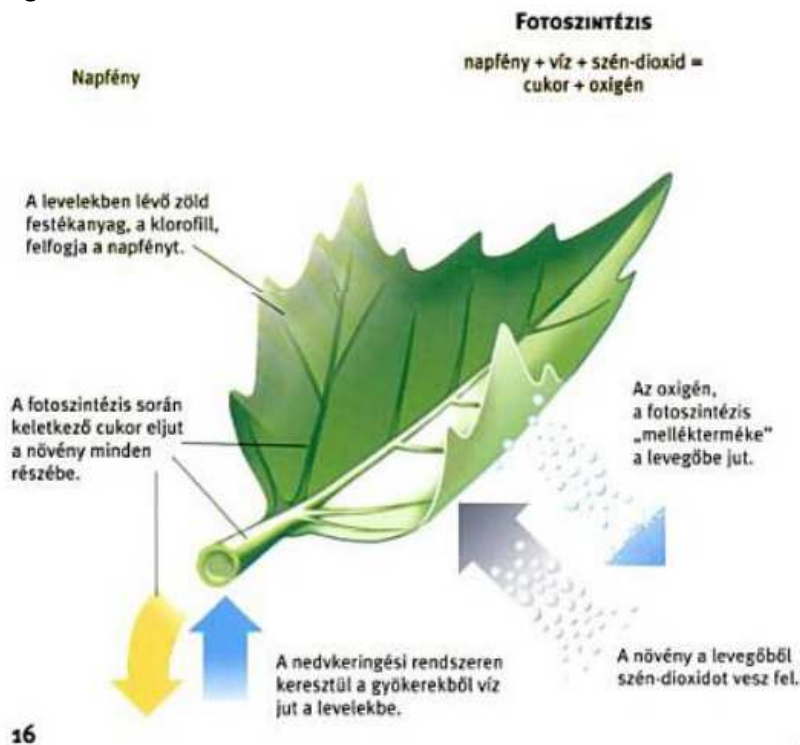
Levél = Levélnyel+ levéllemez

- Levéllemezen: 5 főér, és behálózzák a többszörös elágazású erek (edénnyalábok), ez jellemző a kétszikűekre.
- Levél: **ép vagy karéjos** – 3 vagy 5 karéjjal – Csúcskaréj, 2 felsőkaréj, 2 alsókaréj
- A karéjok közötti bevágások az **öblök**.
- A levél az egyik legfontosabb fajtabélyeg
- Szín: világos... sötét , pl. Mathiász Jánosné piros futtatású
- Ősszel: a fehérszőlő levele ---> sárgára, a vöröseké ---> vörösre színeződik
- Vállöböl: a levél és a levélnyel találkozása
- Öblök: nyitottak vagy zártak vagy záródók
- **Levéllemez**: széle fogazott: apró, nagy, hegyes, kúpos, kerekded fogazatú
- **Levél fonák**a: csupasz, molyhos, gyapjas , nemezes
- A levél **rétegei** (a tetejétől indulva): felső bőrszövet; oszlopos sejtek, szivacsos sejte, alsó bőrszövet;
- A levélfonákon légzőnyílások vannak 150-220 db/mm². Itt hatol be a peronoszpóra, ezért a levélfonák permetezése fontos.

Fotoszintézis

A fotoszintézis olyan biológiai folyamat, melyben az élőlények a napfény energiáját felhasználva szerves anyagból szerves anyagot hoznak létre. Az elnevezés a görög fény (vö. foton) és a szintézis (=előállítás) szavakból tevődik össze. A klorofill a zöld növényeknek azon anyaga, amely a napsugárzás energiáját elnyeli, és közvetíti a növényi sejtben végbemenő szintetikus folyamatoknak.

Fotoszintézis: A napfényenergiából és a levegő CO₂-jából szőlőcukor (glukóz) képződik, s közben oxigén keletkezik.

Érskor a cukor a bogyókba vándorol, illetve a növény más részeiben lerakódik és keményítő lesz belőle.

Virágzat alakja, típusa

- A szőlő virágzata: összetett fürt
- A virágok a kocsányokon helyezkednek el.
- A csésze sárgás-zöld színű, öt fejetlen karéjból áll.
- Párta: ötkaréjú, a karéjok fent összenőttek
- Öt porzó, egy termő
- Magház, bibeszál, bibe
- Ivar: Hímzős virágú (a legtöbb fajta), nővirágú (kéknyelű) és hímvirágú (amerikai fajták)
- Virágzás: 6-8 nap, száraz derűs időben
- Megporzás: hajnalban, bibecsepp, a levegő mozgatja a virágport (rovaroknak nincs szerepük)

Termés alakja

- Bogyótermés, kocsányzaton helyezkednek el a bogyók, fürtöt alkotnak
- **Fürt alakja:** hengeres, vállas, vese alakú, gúla alakú, laza, elágazó
- Fürt tömege: Kicsi = 8 dkg alatt; Közepes = 9-16 dkg; Nagy = 17 dkg felett
- Bogyók nagysága: 7-35 mm
- **Bogyók alakja:** gömbölyű, ovális
- Bogyók színe: fehéreszöld... sötétkékig, néha pontozott vagy rozsdás
- Bogyó részei: Héj viaszos felszínű; színtestek, belül illat és zamatanyagok – Héj lehet vékony, vastag
- Bogyóhús: lédúsabb, kevésbé lédús; Alkotói: cukor (15-25%), savak (0,5 – 1,2 %)
- 1..4 mag
- Íze változatos